

Издаје два пута
у мјесецу

Цијена за Аустро-Угарску: на годину К 2-40
на по године. К 1-20
на четрт год. К —60
За друге земље: на годину 4 круне. Поједини бројеви 10 пот.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по цјеновнику. Ако се више од три пута уврштају, рачунају се јефтиније.

Уредништво се налази у Николићевој улици бр. 8. Писма се шаљу на уредништво „Српског Кола народног листа“. Рукописи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Н. Србобрана“

Прилике у Угарској и ми.

Дуга борба, која се води између Пеште и Беча, још није свршена. Гроф Стеван Тиса стоји и данас на челу владе, и ако је у сабору већина посланика против њега. Не попушта Беч, не попушта Пешта, па се борба између њих води мјесецима већ, и нико не може тачно рећи, како ће се она свршити. Између осталог Мађари траже у заједничкој војсци, коју даје Угарска, мађарску команду мјесто дојакошње њемачке, а Беч опет не да, јер хоће да у свој заједничкој војсци влада и даље само њемачки језик. Осим тога траже Мађари, и ако не одмах, и друге ствари, тако да би Угарска била сасвим засебна држава од Аустрије, с којом би имала само заједничког владара и друго ништа. Али за сад им је главно мађарски језик у војсци, који би се могао одмах увести.

И за то ето та дуготрајна борба. Вође опозиције, која има већину у сабору, преговарали су с краљем неколико пута, али до споразума није дошло. Натезе се и на једној и на другој страни, али за сад нико не попушта. Сва се мађарска опозиција од неколико странака удружила и бори се удружена. Да ли ће Беч попустити и опозиција саставити своју владу, или ће се можда распустити овај сабор, па одредити нови избори, то се не зна. Видјећемо наскоро.

Важнија је ствар, која се тиче нас у Хрватској и Славонији. Као што се зна, сабор загребачки из своје средине шаље у Пешту четрдесет одасланика, који у заједничком сабору у Пешти заступају Хрватску и Славонију у онијем стварима, које су заједничке нама и Угарској. Тијех четрдесет одасланика изабрано је само из средине мађаронске владине странке. Они су се за пошљедњих двадесет и више година свезали с мађарском либералном странком, која је досад била на влади у Угарској, и ра-

дили су све оно, што је та мађарска странка захтијевала. Није нашој мађаронској четрдесеторици стало било до добра и користи ове земље, коју су морали заступати. Они су добијали годишњу плаћу од преко три хиљаде форината, мађарској влади одобравали су, а у својој земљи, у Хрватској и Славонији, помагали су опет политику грофа Куна Хедерварског, који је наше правце укидао, једну за другом. Бечу је то било по вољи, јер је либерална мађарска странка и влада живјела с Бечом у споразуму.

Али сад се лист окренуо. У сабор је дошла у већину мађарска опозиција, и сад четрдесет хрватско-славонских одасланика не знаду, шта ће и куда ће. Неће против Беча, а боје се мађарске опозиције, која може доћи сутра на владу, па куда ће онда. Самосталне политике нијесу као заступници краљевине Хрватске и Славоније знали никад водити, него су увијек били оруђе у рукама Беча и Пеште, а за то им се опет добро плаћало.

Сад се у пештанском сабору расправља о адреси (писму), коју шаље сабор владару. И четрдесеторица хрватско-славонска дала је некакву изјаву, у којој каже, да је противна мађарској команди у војсци, али ако Мађари отму то од Беча, онда и они траже да се у Хрватској и Славонији у заједничкој војсци уведе хрватска, или како ми Срби увијек кажемо, српска команда. Иначе увјеравају Мађаре, да су они њима вјерни и одани.

Ето, видите, како су дволични, па за то их у пештанском сабору и грде и њихови дојучерашњи савезници и опозиционалци, и они су данас чардак ни на небу ни земљи. Они би радо да буду и слуге Беча и да се не замјере Мађарима, ради би, да сједи на двије столице. Кад би били људи, они би отворено и одлучно устали и рекли: Хоћемо и тражимо за своју

Чувајте и остављајте сваки број овога листа, јер ће вам требати и послје, да га читате.

земљу и народ то и то, а не тиче нас се ни Беч ни Пешта.

На жалост, така се рђава политика код нас у Хрватској и Славонији водила увијек. Такви су били наши политичари и државници и г. 1848. кад се наш народ против Мађара тукао за Беч, касније се Беч и Пешта погодили, а нас обојица лупили шаком по глави. Тако је било увијек, тако ће бити ваљда и сада, јер земљу нашу заступају људи, који се туђину за своју личну корист удварају, а код куће народу не даду права, него узимају и оно што има.

К р с т.

„Мили боже и божићевање,
Што то паде крст са наше цркве?
Је л' нас стара вјера изнедала,
Дође л' земан да се потурчимо?“
— Крст је часни са врх куле пао,
Кад је пао већма засијао,
Пак он збори тихо апостолски:
Н'јесам пао да ме одбјегнете,
Већ сам пао да ме подигнете,
Да вам кушам и вјеру и снагу.
Дижите ме, дјецо мученици,
Дижите ме себе подижући,
Припоменом Лазарева главе,
Благословом светитеља Саве.“

„Снохватице“ Змајовине.

Српска повјест.

10.

Цар Стеван Урош.

(Од год. 1355.—1371.).

На самрти постави цар Душан за савјетника младом Урошу свога тајника, великаша Вукашина Мрњавчевића. Вукашин је био мудар, вјешт човјек, па је Душан држао, да ће он бити ваљан помоћник Урошу. Урош се ни у чем није увргао на Душана. Кад је Душан умро, било му је деветнаест година. Да је он шта био налик на Душана, могао је у тим годинама људски владати, гвозденом руком управљати државом. Али он је био нека добричина, миран, неодлучан, млакоња. То су и великаши знали, па чим Душан заклопи очи, дигосе главу. Сваки се у свом крају прогласи за самосталног владара, не слушајући ни у чем Уроша. Тако уради Симица, Душанов брат по оцу, војвода Оливер, Прељуб, Баоша и Ђуро Баошић, Никола Алтомановић Војиновић.

Да је Вукашину било стало до царевине и Уроша, он би већ био могао с Урошем заједно укротити великаше, али и Вукашин је са својом

браћом наумио да постане самосталан господар, да се одметне од Уроша. И збиља Вукашин се прогласи за краља, а браћа му Гојко и Угљеша за господаре у својим крајевима. Тако Урошу не остаде ништа од читава царства.

Да зло буде још веће ударе на Србе Мађари, отму Сријем, Биоград, Мачву, бан босански отме Хум (садашњу Херцеговину), а и из Далмације морадосе Срби узмакнути пред Мађарима и Мљечићима.

Ето такво расуло и пропаст настаде у силној Душановој царевини само неколико година иза његове смрти. Од силне српске државе постаде сијасет малих државица, слабих, које су се клале међу се и крвнички мрзиле. Кад би непријатељ навалио на једну, друге су мирно гледале, а непријатељ би ону једну, саму за се, лако свладао, па би ударио на другу и тако редом. Великаши као да су били обневидили, заслијепили.

Баш и том часу, кад је умро цар Душан и српска се царевина раздробила у сијасет државица почеше Турци из Азије преко мора све више навирати у Европу. Ми већ знамо, како су грчки цареви цариградски звали у помоћ турске чете из Азије против цара Душана, плаћајући им мјесечну плаћу. Турцима се допадоше земље у Европи, али док је Душан био жив, не моглоше се угнијездити у њој. Да је Душан остао жив и освојио Цариград, они то никад не би могли учинити. Али кад он умрије, они се угнијезде у једном грчком граду на морској обали и почну се као талас све даље ширити. Српски великаши, кољући се међу се, нису то ни опазили, док Турци не закуцаше на њихове међе. Сад се великаши сјетише, да је зло дошло сасвим близу и да би требало Турке натраг протјерати. И збиља краљ Вукашин позове у бој против Турака све српске великаше. Али му се придружише само великаши на југу Душанове царевине. Скупи се српска војска од шездесет хиљада момака. Војска сретно победи Турке у једном мањем крешеву, и пријеђе ријеку Марицу. Срби весели, што су победили једном и уздајући се у сигурну велику побједу, постану немарни, нису постављали свуда стража. Турци улуче згодну прилику, па науме да на Србе изненада ударе. Цар Мурат био је у то доба у Азији, ратовао тамо. Турском војском у Европи, у граду Дринопољу заповиједао је војвода Дала-Шахин. Он удари са свом својом силом, која је била много мања од српске пред саму зору на српску војску, која је је безбрижно спавала. Срби нису имали стража на све стране, које би објавиле турски долазак. Тако Турци груну изненада на поспале Србе. Срби збуњени, буновни не моглоше се људски бранити, почеше се онако у мраку међу се бити. Настаде тако страшни покољ,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

док Срби не кренуше у бјегство. Али у бјегству ударише на ријеку Марицу и подавише се. У страшном покољу погибе краљ Вукашин и брат му војвода Угљеша. Мали број српских војника и великаша утече. Све друго или погибе или се удави. Велика ријека Марица потече мутна и крвава, носећи српске коње и јунаке. Та страшна српска погибија урезала се дубоко у памет српског народа. И сад српски народ у многим крајевима говори, кад куне: однијела те *мутна* Марица, или вели кад му што пропаде: отишло у *мутну* Марицу. Турци прозваше оно мјесто, гдје Срби страдаше: Срб-синдиги, и то је српска погибија, па га и сад још показују странцима поносећи се и дичећи се.

Тако јужни дијелови српске државе остадоше отворени турским навалама. Великашки немар и неслога зададоше смртни ударац српској моћи, јер великаши из сјеверних крајева нису пошли у бој против заједничког душманина, а по готову Босанци и Хумљани. За мало година освојише Турци сву јужну полу српске државе, па ће ударити и на сјеверну полу и приредити Србима уз Марицу и Косово Поље.

Мало послѣ српске пропасти на Марици умрије добри а несретни син цара Душана, Стеван Урош. Сада му тијело почива у манастиру Јаску, у Сријему.

Распукнута јела.

Ој Дамјане, једини у мајке,
Зар не памтиш ону виту јелу
Под којом се лани загрлисмо,
Завјерисмо, пак се растадосмо
Зима прође, опет љето дође; —
Хајдмо јели, гдје-но смо се клели:
Моја пола каква је и била.
Зелени се, — не зеленила се!
Твоја пола каква није била,
Суво грање — твоје обећање.

„Снохвѣтице“ Змајовине.

Како се научи лако читати.

Један Србин из Босне изнашао је начин како се лако може неписмен човјек научити читати. По томе смо начину саставили ево и за наш свијет ово упутство, па ће наши писмени људи, којима је стало до добра народног хтјети научити наш свијет читању.

Најприје морамо скренути пажњу свакога, да тачно изговара свако слово, особито она, која су нашем народу потешка за изговарање као што су нарочито *х* и *ф*, која он хоће да изговара као *к* и *в*, или *х* уопће и не изговара.

Ми ћемо најприје изнијети ријечи, кад се човјек крсти, затим „Христос воскрес“, а онда

једну пјесмицу. То није много и онај, који хоће да научи читати, мора научити најприје на памет најтачније сваку ријеч од свега тога, и да изговара тачно свако слово. Кад је то научио, онда ваља поћи корак по корак даље, као што ми то износимо у упутству мало ниже. Сад ћемо изнијети најприје оно, што смо рекли, да треба научити на памет и из чега ће се слова разабрати:

- I. во имја отца и сина и свјатаго духа амин.
в,о, и,м,ј,а, т,ц, с, н, г, д,у,х,
- II. христос воскрес из мертвих смертију смерт
р, н, е, з,
поправ и сушчим во гробјех живот даровав.
п, ш,ч, б, ж,
- III. ац-алијћу жалосна ти мајка
џ, л, ћ,
кад се жениш јер се не ожениш
твој се бабо трипут оженио
а ти једном и то удовицом
удовице лице обљубљено
љ,
ђевојачко фино за љубљење
ђ, ф, њ,
удовице рухо подерано
ђевојачко јако за дерање.

*во имја отца и сина и свјатаго
в,о, и,м,ј,а, т,ц, с, н, г,
духа амин.*

*д,у,х,
христос воскрес из мертвих смертију
р, н, е, з,
смерти поправ и сушчим во гробјех
п, ш,ч, б,
живот даровав.*

*ац-алијћу жалосна ти мајка
џ, л, ћ,
кад се жениш јер се не ожениш
твој се бабо трипут оженио
а ти једном и то удовицом
удовице лице обљубљено
љ,
ђевојачко фино за љубљење
ђ, ф, њ,
удовице рухо подерано
ђевојачко јако за дерање.*

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

Упутство, како треба поучавати.

Прекрстити се и „Христос воскрес“ знаће на памет сваки православни Србин, а ону пјесмицу од 8 редака може научити, кад му други чита, за врло кратко вријеме. Најприје је потребно да се зна, да између овијех 30 гласова има пет, који се сами за се могу лијепо изговорити, а то су *и, у, е, о, а*, зато се и зову самогласници. Свијех осталих 25 гласова зову се сугласници, и они се не могу чисто изговорити као онијех пет самогласника.

Ми ћемо раздијелити на неколико читања горње ствари, јер се тако корак по корак може научити свијех 30 слова.

Прво читање.

Најприје треба прочитати првијех 10 ријечи: Во имја отца и сина и свјатаго духа, и, христос воскрес. Између свију слова, која долазе у тијех десет ријечи, ваља најприје одијелити самогласнике *о, и, а, у, е*. Подједно се може показати и како се та слова пишу, јер подједно доносимо и писана слова. Добро је испоређивати штампана са писаним, а тако исто могу се слова изрезивати из новина, па их показивати и питати ученика, да каже, ко је је које слово. У том првом читању научиће се да кле пет слова, и још преостаје да се научи 25.

Друго читање.

Нека се прочита: Во имја отца и сина и свјатаго духа амин. Нека се чита на глас, а ако је више ученика, нека их сви на глас изговарају. Одмах се може видјети да ту има свега девет ријечи. Ту ћемо наћи позната већ четир самогласника *о, и, а, у*, али и девет сугласника: *в, м, ј, т, ц, с, н, г, д, х*. Треба показати, како се које изговара, затим испоређивати штампана са писаним словима.

Послије ове друге лекције знаде ученик свега 15 слова, дакле половицу.

Треће читање.

Сад се чита гласно: христос воскрес из мртвих смртију смрт поправ и сушчим во гробјех живот даровав. Ученици нека потраже најприје сва позната слова, а затијем нека им се покаже, како се изговарају непозната, која ту долазе, а то су овијех 8: *р, к, з, п, ш, ч, б, ж*. Нека се уче и испоређују као и код онијех читања најпријед и ученик ће знати свега 23 слова. Преостаје дакле још свега 7 непознатих слова.

Четврто читање.

Ми смо рекли, да сваки мора прије почетка читања научити ону пјесмицу „Аџ-Алијђу“ на памет. Кад узме дакле ову пјесмицу преда се, онда ће наћи још и онијех 7 преосталих слова, и то: *џ, л, љ, њ, ђ, ф, њ*. Покаже се и упамте се као и код пређашњих лекција.

Пето читање.

Читалац је научио сада свијех 30 слова, која у српском језику долазе. Сад га треба научити, да два, три, четир или више слова чине једну ријеч, на прилику: *в-о=во, и-м-ј-а=имја* итд. па тражити, да прочита редом све оно, што је научио: во имја отца, христос воскрес и Аџ-Алијђу.

Сваку ријеч нека покаже прстом, нека погађа на прескок слова и нека их пише.

Кад је научио добро сваки ученик ова мала слова, онда је већ лакше научити га велика. Кад сврши с овијем, онда се може одмах, а и у исто вријеме, упућивати у буквару.

Главна је код овога, да се марљиво прихвати посла онај, који се учи, и онај који учи, па се за најкраће вријеме, можда од неколико сати, могу научити слова и помало читати.

Маћедонка.

Кад се једном научи ћирилица, онда се истим начином лако даде научити и латиница. Наша школска омладина, кад дође о великом школском одмору на два мјесеца кући, могла би велики успех у овоме показати и народу своје велико добро учинити, учећи га читању. А сад у име Божје на посао!

Руско-јапански рат.

Рождественскиј и Небогатов.

Сад се поуздано јавља, да су се обе руске ескадре спојиле у индокитајским водама. Подједно се јавља и то, да је Рождественскиј с целом флотом отпловио одмах напред, али се не зна куда. Нема сумње, да ће Рождественскиј кренути сада према своје циљу напред, то јест да се сукоби са Тогом, подели мегдан с њиме, па, ако му срећа послужи, преузме господство на мору и крене према Владивостоку.

У Јапану је завладао страх. Нису се надали, да ће после уништења портартурске флоте послати Русија другу на Далеки Исток. Преварили су се у рачуну и за то је страх разумљив. Разумљиво је и то, зашто Того не сме да удари, јер судбина Јапана зависи од овога поморског боја. Скора будућност показаће нам, ко ће бити господар у Манџурији и Кореји.

А твој црве пјехнуо од прве.“
— „Мој је сјек’о на буљукe Турке,
А твојачко крио се под грање.“
Запали се образ од образа,
Ражагри се туга до омраза,
И, бй не бй, дигоше се руке
Женске, српске, а сада крвничке.
Ал’ из гроба нешто проговара,
Из једнога као из другога:
Себи руке, безумнице мајке!
Одбите се од наших гробова!
Ми се знамо колико ваљамо;
Кавга ваша то је мука наша.
Не бори се сестра са сестрицом,
Нит се рата на рођена брата.
Кад се бије с душманом се бије,
Отом крвцом нека се прелије
Гробак Ивин и гробак Илијин.

„Снохватице“ Змајовине.

Прекрсти се!

У једном крају Француске живео је неки честити сељак удовац, коме је после смрти женине остао само синчић, живахно и разумно дете. Када дође време, даде га у основну школу. У школи је био скоро најбољи ђак, а када доврши основну школу, рече оцу свом:
— Оче, пошаљи ме учити гимназију, веруј ми учићу боље; жеља ми је да будем лекар. Пошаљи ме молим те!

Отац је послушао молбу и жељу свога детета.

Син је одржао дату реч, учио се не може бити боље како у гимназији тако и на великој школи и када му је било двадесет и шест година био је лекар. Али, нуто јада: млад лекар као паун поста поносит и чисто се стиђаше што је сељачки син; није му се допадало што седи у обичној једносратној кући очевој, хтело му се, да му кућа буде од неколико спратова. С тога чим дође до потребног новца, дозва зидаре, учини погодбу за преправку куће, скиде кров с куће очеве и назиди на истој и други спрат и кад би здање готово, намести собе богатим намештајем, усели се да живи у њима, а свог оца остави на доњем спрату, где му слуге обитаваху. Свакојако то оцу његовом није било по вољи, али шта је могао друго чинити но ћутати и стрпељиво сносити поноситост и рђаве поступке свога сина „господина“.

У то доба владао је француском државом цар Наполеон. Једном приликом цар дође у тај крај у лов. Задржавши се дуго у лову, мораде са пратњом својом да преноћи онде, где наиђу на подесну кућу. Дошав у то место, нађу преноћиште у кући лекаревој. Дабоме, да их је лекар увео у собе горњег спрата, на којем је и за се кревет задржао. Ну, приликом уласка царева у кућу — није му приказао оца свог. Наполеон пак, имађаше тај обичај: да се скоро увек и сам лично обавештава и упознава у околини у којој се нађе. И сишавши доле међу послугу, упозна и оца домаћина лекара. То га је непријатно дирнуло и нама је увидео

<p>СРБИ ТЕЖАЦИ!</p> <p>Шаљите добру, здраву и паметну дјецу на корисне занате</p> 	<p>Оснивајте Српске ратарске (земљорадничке) задруге</p>
<p>СРБИ ТЕЖАЦИ!</p>	
<p>Купујте и читајте „Привредник“ лист Главног Савеза Српских Ратарских (Земљорадничких) Задруга у Загребу.</p>	

На синовљим гробовима.

Два су гроба упоред стајала:
Једно гробак Сењанина Ива,
Друго гробак Смиљанић-Илије.
Двије мајке косе расплетале,
Свака својем гробу допадале,
Свака своје јаде јадовала.
Сузама су зал’јевале б’усе,
Помињале битке и мегдане,
Грозд врлина свака својег сина,
Кад мајкама понестало суза
Пр’јеким оком једна другу гледа:
— „Мој је био бољи од твојега!“
— „Мој се пјева даље од твојега!“
— „Мој је им’о седамнаест рана,
Свака рана од седам педаља,

однос, који постоји између оца и сина и замисли да оваквом сину поношљивцу очита добру лекцију, али како је био уморан, остави то за сутра дан.

Кад је било сутра дан, нареди цар, пре но што ће се поћи, да обедују, као и то, да за столом буде како домаћин — лекар, тако и његов отац. И када се јело заврши, лекар домаћин, по своме обичају, који му је од детињства заостао, прекрсти се изговоривши гласно „во имја оца и сина и свјатаго духа — амин!“ Овај поступак његов дође цару као наручен, да испуни намеру своју. Окрете се лекару и рече: — Веома је лепо, видети човека да се Богу моли, тим већма образованог који уме поштовати Бога и старије своје. С тога вас молим, прекрстите се још једном! — Лекара, истина, ово изненади, али похита да испуни жељу цареву, подиже руку челу и отпоче изговарати:

— Во имја оца!

Потом спусти руку трбуху

— И сина...

— Станите, заповеди цар.

Овај стаде.

— Рука се диже челу... горе за оца, јел'те?

— Јест, господару.

— А спушта се доле за сина?

— Јест, господару.

— Али у вашој кући није тако... Син је горе, а отац доле. То од данас морате изменити, иначе ћете се љуто кајати.

Оцу лекаревом би жао свога сина, и хтеде да правда сина пред царем. Цар примети и намеру његову, окрете се њему и мирно рече:

— Тешко породици у којој нема синовље љубави; тешко деци кад не воле и не поштују своје родитеље! — оне родитеље, који децу своју изведу на прави пут живота!!

Говорећи ове речи извади своју дуванску кутију од злата, пружи је сељаку с напоменом, да је чува као успомену на цара.

Крену се и оде.

Од тога дана и отац је почео да станује у горњем спрату.

Сотонски посао.

Браћа су се завадила љуто,
Око чега — око ниочега,
Ни о круну, ни о круновину,
Нит' о земље, нити о тимаре.
Нит' о благо, нит' о милодраго,
Већ о пјусту птицу орловицу:
Чија ју је оборила стр'јела
Са висине из мутна облака? —
Браћа су се омразила грко,
Љубе им се чупале, ноктале,
Дјеца им се душманима звала, —
Дједовина није им цвјетала.
— Кад су браћа на умору била
(Једна дана, једна боловања)

Примаче се сотонина мајка
Пак се кези да им кожу јези:
„Сјећате л' се птице орловице?
Ни један је устрјелили н'јесте:
Ја сам њојзи шију заврнула,
Пак хитила птицу крепавицу
Међу браћу да посијем кавгу;
Што сам хтјела, то сам и пожелала.“
Чују браћа што сотонка граче,
Чују јасно — ал' бијаде касно.

„Снохватице“ Змајовине.

Народно здравље.

Дечја постела. Многе мајке мисле, да су одговориле својој материнској савести и дужности, ако своју децу стрпају у перине, не знајући при том, да за децу ништа није шкодљивије од перине. Јер перје спречава испаравање тела дечјег, те се с тога купа у своме зноју.

Сем главног правила, да у дечјој соби треба што чешће обнављати ваздух, а топлоту одржавати на једној мери — потребно је нарочиту пажњу обратити на дечју постелу. — Меки подглавци — јастучићи — били они од перја или не, веома су шкодљиви малој деци, јер се услед топлоте гомила крв у нежни детињи мозак, што је од штетних последица. Једном речи, мекана постела, онаква каква се употребљује, штетна је по дечје здравље. Место јастука и душека напуњених перјем и вуном, бољи су они, који су напуњени морском травом, трином или лепом сламом. Ово пуњење потребно је што чешће обнављати, те с тога је у толико овај начин и бољи. Овај посаб ни једној правој и разумној матери неће и не може бити тежак и дангубан.

Подметачи за децу нису пробитачни за здравље њихово, с тога, што не пропуштају ваздух, задржавају влагу и кваре својим мирисом ваздух.

Сем овога свако дете ваља да има своју засебну постелицу и то никако на поду, него мало узвишену и подаље од постеље одраслих. Никако дете мало не треба да спава заједно са одраслима.

Ово су „ситне“ ствари, али о њима треба да размишља свака мати!

За „Српско Коло“.

Хвала увиђавности многих пријатеља „Српскога Кола“, који се заузимљу за њ, расте број његових претплатника из дана у дан. Виде они, што врједи „Српско Коло“, па настоје, како би га што више омиљели Србима ратарима и како би га што више раширили. И у овом броју изнијећемо доста имена тијех пријатеља „Српскога Кола“.

Тако је г. Миле Мамула трговац из Хамбаришта код Врбовског послао К 9:60 за 4 скупљена претплатника, г. Никола Бедрић из Фоче у Херцеговини К 7:20 за 3, г. Петар Кнежевић из Дивоша у Сријему К 12 за 5, преч. г. Гаврило Бота парох у Јабланцу код

www.јасенова К 6 за 5, г. Љубомир С. Ковачевић из Жу-
пањца у Босни К 4'80 за 2 претплатника. Преч. г.
Душан Кнежевић парох у Карловцу претплатио се
даље на 10 примерака, који се имају слати сиромашним
Србима ратарима у Шегестину и Шаканлијама. Г. С.
А. Тица из Вуковја послао је К 12 за 5, г. Сава Бу-
хавац из Варцар Вакуфа у Босни К 7'20 за 3, г. С.
Милић из Сриједске К 12 за 5, преч. г. Александар
Богдановић К 7'20 на по године за 6 скупљених прет-
платника. Преч. г. Симеон Аранички парох у Старој
Пазови послао је К 10'80 за 6 скупљених претплат-
ника на три четврти године, а г. А. Тица из Вуковја
К 9'60 за 4 скупљена претплатника за читаву годину.
Г. С. Косановић из Грачаца послао је даље К 19'20
као претплату за 20 скупљених претплатника и г.
Сава Јагличић из Калиновика у Босни К 4'80 за 2
претплатника. Г. Никола Шумоња управитељ српске
учитељске школе у Пакрацу послао је К 12 као го-
дишњу претплату за 5 скупљених претплатника и
и синови Симе Бабића из Фоче у Херцеговини К 4.80
за 2 претплатника.

Мудра Банаћанка.

Све су врајле изгубиле главе,
Без памети за млади кадети,
Неке жмире и на официре
Што се данас по Банату шире; —
Данас овде, а сутра код Тоде.
Моја глава мудра пак се чува
Да јој ветар памет не одува
Док не дође жито у амбаре
А рузмарин окити ратаре;
Свак ће тражит' своје обећање,
А мој Иса своје радовање,
Памтим, Исо, што си трипут пис'о:
„Од ратара тврђе вере нема.“
А ја теби по три пут отписа:
„Вера веру и тражи и нађе.“

„Снохватице“ Змајовине.

Шта се збива у нас и у свијету.

Избор народног посланика у Петрињи. Наскоро, за
недјељу двије дана, биће избор народног посланика у
загребачки хрватско-славонски сабор. Досад су позната
три човјека, који су се истакли да се бирају, или како
би се у свијету друкчије рекло, тројица је кандидата
за изборни срез петрињски.

Влада истиче за свога кандидата загребачког
великог жупана Буду Будисављевића, који ће прије
избора ићи у пензију. Ако жупан Будисављевић уђе у
сабор, он ће бити члан оне већине у сабору, која
свој народ није задужила ничим, која је спречавала
слободни развитак народа у Хрватској и Славонији и
која је попуштала за двадесет година Маџарима да
раде како они желе. Таки су били према Пешти, таки
су били према Бечу, а за добро свога народа нијесу

се бринули. Зато слободни Срби бирачи не могу бити
за Будисављевића.

Други је кандидат хрватске сељачке странке Стјепан
Радић. Хрватска сељачка странка није стара странка,
али још до данас она није тражила никаква споразума са
Србима и са српском самосталном странком. Није казала
ни то, како мисли о нашим српским народним захтјевима.
Та странка без споразума са српским народом и ње-
говом народном српском самосталном странком по-
ставља свога кандидата у лицу Стјепана Радића. Ра-
зумије се, кад тако ради, да ни Срби бирачи петрињског
изборног котара не могу гласати за кандидата хрватске
сељачке странке.

Трећи д-р Франко Поточњак, кандидат је слободних
грађана Срба и Хрвата у петрињском изборном котару,
који споразумно раде са српском самосталном странком.
За Поточњака се зна, колике је прогоне и патње
претрпио од владе бана грофа Куна Хедерварског, борио
се против њега, чамио је у тамници, свагда је био
искрен пријатељ Срба и Хрвата. Брат Стјепана Радића
д-р Антоније Радић рекао је између осталог у недјељу
на скупштини хрватске сељачке странке, нападајући
д-р Поточњака, да је Поточњак по осјећају више Србин
него Хрват. Ми пак са своје стране кажемо, да је По-
точњак прави, одлучни и отворени Хрват, који у слози
Срба и Хрвата гледа срећу народну. Таком човјеку
Срби изборници треба мирне душе да даду своје
гласове.

Одборника назвао магарцем, и осуђен. Котарски
предстојник у Ђурђевцу Споја, који је прије био и
предстојник у Глини, назвао је ослом (магарцем) оп-
ћинскога одборника Гргачића у сједници рекламационог
одбора за изборне листине у Питомачи. Као што и
ваља, Гргачић је тужио суду Споју због увреде поштења.
Суд је осудио Споју на три дана затвора или 15 круна
глобе. А знате ли како се предстојник бранио? Он
се брани, да је то његов обичај називати људе —
магарцима.

Има такове ситне и крупне госпде, која хоће да
вријеђају сељака сваковрсним псовкама. Такијем про-
стацима не треба сељак да прашта, него треба да се
брани онако, како то закон допушта. Чиновници су
ради народа, а није народ ради чиновника.

Нови маџарски почасни дар — Јапанцу Ојами. Кад
су се Руси и Срби године 1876-7 борили на Балкану
и по Бугарској за слободу потлачене раје Маџари су
из Пеште послали у Цариград одасланство, које је пре-
дало почасну златну сабљу — Керим-паши. Тако они
воле Србе, тако воле Русе, Бугаре и све остале Словене.

Сад хоће да учине опет нешто слично. Посланици
Маџари у угарском сабору потписују писмено, да се
маршалу јапанском Ојами пошље почасна златна сабља
с јапанским и маџарским натписом. Послаће депутацију
од 500 људи, коју ће предводити гроф Еуген Зичи и
која ће се кренути 3. јулија на лађи у Јапан. Надамо
се, да већ тада неће моћи доспјети до Јапана, јер ће
Рођественскиј бити господар у Јапанском мору. Наспори
Боже нама, на несрећу нашим душманима!

Нови зајам краљевине Србије склопљен је повољно и износи 110 милијуна. Од тога ће се употребити 43 милијуна за оружање војске, 30 милијуна за нове железнице у Србији, а остало на отплату старијих зајмова и друге потребе.

Стање у Старој Србији и Мађедонији не мења се ни мало на боље. Кољу се међу собом чете, а јадни народ страда и бјежи у — Америку.

Различне вијести.

Распоред рада на осмом конгресу Српских Земљорадничких (ратарских) Задруга у Дарувару. У уторак 17. (30.) маја у 3 сата после подне предавање свештеника Радослава Марковића: О раскошу (моди) и осталим штетним навикама нашег народа, затим разговор о том питању и расправљање.

У среду 18. (31.) маја: Призивање Св. Духа у 8 сати прије подне, Главна Скупштина Савеза у 9 сати пре подне, Главна Скупштина Централне Касе у 10 сати пре подне.

Нове српске земљорадничке (ратарске) задруге. У Лици је ово дана потврђена и обнародована српска земљорадничка (ратарска) задруга у Суваји (удружење са неограниченом одговорношћу). С овом задругом је сада у Лици 13 српских земљорадничких (ратарских) задруга. Заиста је крајње вријеме, да се и у том нашем крају народ креће и у задругарско коло хвата. Нигдје не зна нужда и потреба, ваљда, стиснути као што у Лици. Колико у тој нужди и невољи могу да учине земљорадничке (ратарске) задруге, није потребно ни говорити. Они, који не вјерују, нека оду у ма коју већ основану задругу. Ондје ће чути и видјети, шта је земљорадничка (ратарска) задруга нашем народу у Лици.

Даље је потврђена и обнародована српска земљорадничка (ратарска) задруга у Нерадину (удружење са неограниченом одговорношћу.)

Свега је сад у Сријему 60 српских ратарских задруга.

Колико вреди једно птичје гнездо. Сваки зна, како деца упропасте силна птичија гнезда, али не зва сваки, колику штету тим деца почине. А колико је штета, ево читајте па знајте:

Рецимо да је у гнездима петеро птичића. Сваком треба на дан педесет гусеница, свима дакле на дан двеста педесет. Храњење траје у гнезду различито код разних птица, али просечно траје тридесет дана. За тридесет дана потроше птичићи из једног гнезда седам хиљада и петсто гусеница.

Свака гусеница поједе на дан толико листа и цвијета, колико је сама тешка. Рецимо да на дан једна гусеница поједе само један цвет, од ког би било плода, то поједе за тридесет дана тридесет цветова, а седам хиљада петсто гусеница поједу за месец дана двеста двадесет и пет хиљада цветова.

Ето колико вреди само једно птичије гнездо у воћњаку и близу воћњака. Помислите, колико би било гусеница, да нема птица. Али деца не знаду за то, па тамане птичија гнезда.

Птице су велика благодат за воћњаке, за то их треба пазити а не затирати.

Француски краљ и обесни властелин. Лудвиг XII. француски краљ беше добар владар и добар отац

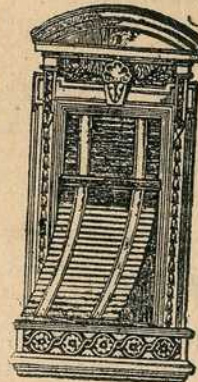
своме народу. — Једном приликом дочује Лудвиг, да је неки властелин истукао сиротог земљоделца ни крива, ни дужна. — Лудвиг заповеди, да „господин властелин има доброту, к њему доћи“. Властелин дође и краљ га остави на ручку, али потајно заповеди, да му све даду, само не хлеба. — После ручка приђе краљ властелину и рече: „Вас су добро почастили на данашњем ручку“. — Властелин одговори: „Лепо су ме почастили, светли господару, али није било хлеба, а за живот, господару, хлеб знате, треба“. Краљ на мршти чело и рече му: „Господине! Пошто вам хлеба за живот треба, поступајте лепо с оним, који даје хлеба“. —

Чланак о комасацији морао је за овај број изостати, јер није могао стати.

Дужницима „Српског Кола“.

Ми смо у прошлом броју „Српског Кола“ опоменули своје дужнике, који добивају лист, а не обновише претплате, да то одмах учине. Многи тога ни до данас не учинише. Који то не учине што скорије, ми ћемо најприје изнијети у „Српском Колу“ колико има у ком мјесту немарних платиша, а ако и то не помогне, онда ћемо им штампати имена у листу, па нека остали свијет чита њихова имена. Надамо се, да до тога неће доћи, него да ће сви наши дужници учинити своју дужност и обновити претплату. Не ради се ту о великим новцима, него о цигле двије круне и 40 потура, које може дати и највећи сиромашак. Сваки добро зна, колико је дао за лист, и колико га већ дуго добива, па према томе и колико је дужан. Дакле још једном сваки дужник нека пошље претплату што прије, да не морамо и лист обуставити немарним платишама.

Уредништво и управа „Српског Кола“.

Фабрика
жалузија,
ролета,
дрвених
и жељезних
завојних
напака

Г. СКРБИЋ

Илица 40. — ЗАГРЕБ — Илица 40.

препоручује своје

признато солидне, тачне и јефтине

фабрикате

Ценовници бадава и франко.

604. 5—24